ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PCD24C0T03

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi pište do záznamového archu.** Při zápisu použijte **modře nebo černě** píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**. Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

Pokyny k úlohám s nabídkou odpovědí

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, pečlivě zabarvěte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček.

	A	B	C	D
4	☒	☐	■	☐

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

Pokyny k úlohám bez nabídky odpovědí

- Odpověď **zapište čitelně** do vyznačeného bílého pole. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní rozlišujte **velká a malá písmena**.

12

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

(**1**)
Na našem dvoře stojí dřevník
a na něm rytíř korouhevník
každý den prapor vyvěsí:
od hřebínku až po ostruhy
oznamují nám barvy duhy,
že slunce vyšlo za lesy.

(**2**)
Praporečník už od svítání
probouzí trubkou kokrhání
všechny, kdož dosud nevstali.
A vězte: tento rytíř jitra
nedá vám pokoj ani zítra,
vy strašná vojska ospalých!

(*J. Brukner, Kohout, upraveno*)

1 bod

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A) Jak slovo *praporečník*, tak slovní spojení *rytíř jitra* i *vojsko ospalých* v textu označují téhož kohouta.

B) Jak slovo *praporečník*, tak slovní spojení *rytíř jitra* v textu označují kohouta, slovní spojení *vojsko ospalých* označuje někoho jiného.

C) Slovo *praporečník* v textu označuje kohouta a slovní spojení *rytíř jitra* označuje někoho jiného, pojmenovaného také jako *vojsko ospalých*.

D) Slovo *praporečník* v textu označuje jednoho kohouta a slovní spojení *rytíř jitra* označuje druhého kohouta, pojmenovaného také jako *vojsko ospalých*.

1 bod

2 Kolik devítislabičných veršů se nachází v <u>první části</u> výchozího textu?

A) celkem dva

B) celkem tři

C) celkem čtyři

D) celkem pět

1 bod

3 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *každý* je ve výchozím textu vyznačen tučně.)

A) Tvar *každý* je spisovný jak ve výchozím textu, tak ve větě *Každý ráno cvičím*.

B) Tvar *každý* je nespisovný jak ve výchozím textu, tak ve větě *Každý ráno cvičím*.

C) Tvar *každý* je ve výchozím textu nespisovný, ale ve větě *Každý ráno cvičím* je spisovný.

D) Tvar *každý* je ve výchozím textu spisovný, ale ve větě *Každý ráno cvičím* je nespisovný.

---

max. 2 body

4 Vypište z každé z následujících vět (4.1 a 4.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

4.1 Turisté z ciziny budou na nedělním trhu pravděpodobně kupovat především výrobky ze zdejší farmy.

4.2 Podle naší lékařky chybí v současné době mnoha lidem kvalitní spánek a vyvážená strava.

max. 2 body

5 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je zapsán pravopisně správně (A), nebo ne (N).

		A	N
5.1	Problémy s nežádoucími účinky léku se mi bohužel nedaří vyřešit.	☐	☐
5.2	Rozhodla jsem se, že si klobouk ozdobím jemnými sovými peříčky.	☐	☐
5.3	Moji synovci vyplnili přihlášku na sportovní soustředění dost ledabile.	☐	☐
5.4	Pamětníci trpělivě odpovídaly na zvídavé dotazy, které jim kladli novináři.	☐	☐

---

max. 3 body

6 Přiřaďte k jednotlivým větám (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Touto svou drzou poznámkou ji dost překvapil. _____

6.2 Vždy jsem u sebe nosila nějaký talisman pro štěstí. _____

6.3 Letos nám předal mnohem hodnotnější dar než loni. _____

A) Tato věta neobsahuje žádné zájmeno.

B) Tato věta obsahuje pouze jedno zájmeno.

C) Tato věta obsahuje celkem dvě zájmena.

D) Tato věta obsahuje celkem tři zájmena.

E) Tato věta obsahuje celkem čtyři zájmena.

---

max. 2 body

7

7.1 Kamarádka mi doporučila změnu účesu.

Podtržený úsek upravte tak, aby z věty jednoduché vzniklo spisovné a pravopisně i gramaticky správné souvětí obsahující celkem dvě věty. Význam původní věty jednoduché musí zůstat zachován.

7.2 Musím to dodělat, než se setmí.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o *nemoderní* účes.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Labutě byly odjakživa považovány za symbol krásy a věrnosti. Kvůli jejich eleganci si je oblíbili šlechtici, a proto je často chovali jako okrasné ptáky, kteří byli ozdobou jezírek v zámeckých parcích. Ve **volné** přírodě se ale u nás začaly labutě častěji vyskytovat teprve nedávno – v druhé polovině 20. století.

Labuť velká, nejrozšířenější druh labutě v Česku, má bílé peří a typické černé **zbarvení** okolo zářivě oranžového zobáku. Není to žádný drobeček: dospělý jedinec má rozpětí křídel něco přes dva metry a vážit může více než 12 kilogramů. Labuť velká je býložravec (její jídelníček se skládá převážně z vodních rostlin či rostlin rostoucích na břehu), občas si ale stravu zpestří i malými vodními živočichy. Lidé často labutě krmí rohlíky či chlebem, to však odborníci nedoporučují. Větší množství pečiva totiž může labutím (i jiným živočichům) způsobit zdravotní problémy.

Labutě jsou tažní ptáci. Ty, které žijí v České republice, ovšem poslední dobou do teplých krajů neodlétají, ale **mírnou** zimu zpravidla přečkávají na našich **nezamrzajících** řekách. Zimovat k nám přilétají i labutě ze severní Evropy, takže v tomto ročním období se u nás zvýší počet labutí až na čtyři tisíce.

Labutě žijí v menších hejnech, která opouštějí jen během hnízdění. Jejich námluvy jsou skutečnou podívanou a vzniklý labutí pár si bývá obdivuhodně věrný: obvykle spolu stráví zbytek života. V období od dubna do června samička snese 4–7 vajec, mláďata se vylíhnou zhruba za 40 dní. *****, rodiče se o ně společně starají ještě několik měsíců.

Co se hlasového projevu týče, labutě velké nejsou vyhlášení zpěváci. Před svou smrtí prý ale každá labuť zazpívá svou nejkrásnější píseň. Proto se spojení *labutí píseň* někdy používá pro označení mimořádného výkonu, jímž umělec ukončí svou kariéru.

(*www.stoplusjednicka.cz, upraveno*)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
8.1	Jedno křídlo dospělé labutě měří o něco více než dva metry.	☐	☐
8.2	Labuť velká patří mezi býložravce, někdy ale tento pták sežere i potravu živočišného původu.	☐	☐
8.3	Na území České republiky ročně přilétá zhruba 4 000 labutí ze severní Evropy, aby zde strávily zimu.	☐	☐
8.4	V období hnízdění, které začíná v dubnu a končí v červnu, samička labutě snese minimálně 4 vejce měsíčně.	☐	☐

max. 3 body

9 Napište, ve kterém pádě a ve kterém čísle jsou ve výchozím textu užita podtržená podstatná jména.

(Pokyny pro zápis do tabulky uvedené v záznamovém archu: pád zapište číslicí, číslo zapište slovem. Nepoužívejte zkratky.)

1 bod

10 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

(Po doplnění možnosti musí být výchozí text smysluplný a gramaticky správný.)

A) Jakmile se vejce nakladou do hnízda
B) Jakmile se vejce kladoucí přímo do hnízda
C) Ačkoli jsou schopná plavat už pár hodin po vylíhnutí
D) Ačkoli jsou schopná plavat několika hodinách od vylíhnutí

1 bod

11 **Informace č. 1:** Předtím než labuť zemře, zazpívá svou nejkrásnější píseň.

Informace č. 2: Mimořádný výkon, kterým umělec ukončí svou kariéru, se někdy označuje jako *labutí píseň*.

Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

A) Jako nesporný fakt je ve výchozím textu čtenářům předkládána pouze informace č. 1.

B) Jako nesporný fakt je ve výchozím textu čtenářům předkládána pouze informace č. 2.

C) Každá z těchto informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako nesporný fakt.

D) Žádná z těchto informací není ve výchozím textu čtenářům předkládána jako nesporný fakt.

max. 2 body

12 **Rozhodněte o každé z následujících podúloh (12.1–12.4), zda danou dvojici slov lze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma (A), nebo ne (N).**

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

Příklady:

- *Měl vysoký hlas*. → Slova *vysoký* a *hluboký* lze v tomto kontextu považovat za antonyma, tzn. slovo *hluboký* by v této větě mělo opačný význam, než v ní má slovo *vysoký*.
- *Byl to vysoký strom*. → Slova *vysoký* a *hluboký* nelze v tomto kontextu považovat za antonyma.

		A	N
12.1	volné – těsné	☐	☐
12.2	zbarvení – zbělení	☐	☐
12.3	mírnou – tuhou	☐	☐
12.4	nezamrzajících – roztavených	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 13

Komár mi sál krev.

max. 2 body

13 **Napište smysluplnou spisovnou větu o <u>čtyřech</u> slovech, v níž výraz SÁL bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.**

(Vzniklá věta musí obsahovat tvar *sál*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *sál* nesmí být použit jako vlastní jméno.)

---

1 bod

14 **Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?**

A) U studny poblíž chalupy leželo děravé vědro.

B) Při jízdě přeplněnou tramvají se necítil příjemně.

C) K letním prázdninám neodmyslitelně patří sluné dny.

D) Vyčerpaný řidič autobusu vůbec neviděl zákaz vjezdu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

Když pan učitel rozdal žákům barevné papíry a nůžky, spráskl ruce a zvolal: „Zapomněl jsem v kabinetu lepidla! Musím se pro ně vrátit. Holt *****."

1 bod

15 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

A) co není v rukách, musí být v hlavě
B) co není v hlavě, musí být v rukách
C) co není v nohách, musí být v hlavě
D) co není v hlavě, musí být v nohách

---

3 body

16 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

A) V té chvíli měl ale jen jednu ruku na volantu. Nestihl proto včas zareagovat, když kola najela na krajnici. Auto vyletělo z dráhy a nabouralo do stromu.

B) Řídit závodní auto a rozbalovat tyčinku Mars jsou dvě věci, které by člověk neměl dělat najednou. Jenže Joe měl hlad, a tak když vjížděl do zatáčky, roztrhl zuby obal a zakousl se do nugátu v čokoládě.

C) Joe ji dychtivě otevřel. Kolik tam bude letos? Když se ale podíval na přiložený šek, zatvářil se zklamaně. „Milion liber?" ušklíbl se. „Jenom?"

D) Pan Spud seděl na pohovce z krokodýlí kůže. Aniž zvedl hlavu od výtisku bulvárního deníku Sun, prohlásil: „Tím se netrap, Joe, koupím ti jiné. A všechno nejlepší k narozeninám." Podal synovi obálku a dál si četl.

E) „Co se děje?" zeptal se pan Spud a na okamžik odložil noviny. „Letos bych měl přece dostat víc než loni," fňukal Joe. Pan Spud vytáhl peněženku: „Hned to napravím, synu."

F) Ten sice zůstal celý, ale auto bylo na odpis. Joe se opatrně vysoukal ven. Nebyl zraněný, jen trochu v šoku. Pomalu se potácel domů. „Tati, naboural jsem auto," ohlásil, když vstoupil do přepychového obýváku.

(*D. Walliams, Malý miliardář, upraveno*)

První část: _____
Druhá část: _____
Třetí část: _____
Čtvrtá část: _____
Pátá část: _____
Šestá část: _____

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

rybíz	ostrov	květák	útes
břeh	předmět	tác	živel
podnos	nerv	kanál	povrch

TEXT 2

Podstatné jméno typu A se ve všech pádech množného čísla skloňuje jako podstatné jméno *pokus*.

Podstatné jméno typu B se ve všech pádech množného čísla skloňuje jako podstatné jméno *zámek*, v 6. pádě množného čísla tedy končí jinak než podstatné jméno typu A.

max. 3 body

17 Vypište z TEXTU 1 tři podstatná jména typu B.

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Při řešení úlohy posuzujte pouze spisovné tvary podstatných jmen. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

O prázdninách se Matěj a jeho kamarádi vydali do Slovinska. Jejich týdenní pobyt začal na divoké řece Soči. Když se plavili dravými peřejemi, každému z nich srdce hlasitě bilo vzrušením. Řeka je uchvátila průzračnou vodou, v níž se zrcadlily malebné štíty hor. Reklamy ve městě pak chlapce nalákali na zajímavý adrenalinový zážitek. Kluci prolézali tmavými jeskyněmi a z vyvýšených míst skákali do hlubokých tůní. Na poměrně obtížné trase je čekaly také úzké stezky a kamennité cesty.

V následujících dnech se všichni věnovali oběvování dalších krás slovinského pohoří. Jejich výpravy obvykle vedly zelenými pastvinami, na nichž se poklidně pásl dobytek. Chlapci byli jako u vytržení, když se jim z nejvyššího vrcholu Slovinska otevřely nádherné výhledy do krajiny. Byly to sice extrémě náročné dny, ale přátelé ničeho nelitovali. Rozhodli se, že i příští rok bude jejich dovolená plná dobrodružství.

max. 4 body

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

(Slova zapište bezchybně; ohebná slova zapište ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržené výrazy jsou zapsány správně.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(**1**) Krisa byla zoufalá. Přece ten revolver, který jí svěřili kluci z Gangu, včera ráno důkladně ZAHRABALA pod stromem. Jak to, že teď tam není? Zamyšleně se podívala na Prcka: „Potřebuju s něčím píchnout. Někdo mi šlohnul tamtu věc."

Už se stmívalo, když se Krisa s Prckem vydali do lesa hledat revolver. Náhle zahlédli jakousi stařenu. Krisa ZASYČELA: „To je ta divná bába. **Včera tady sbírala byliny – tu věc má určitě ona.**" Opatrně se začali za ženou plížit, když vtom se otočila. Vzápětí se s nimi rozhoupal svět a pak se ponořili do tmy.

Probírali se hrozně ztěžka. Co se sakra stalo? Kde to jsou? Hustý les jim připadal úplně cizí. Vyrazili na cestu, ale neměli ani ponětí, kam jdou. Po nějaké době začaly stromy konečně řídnout. Děti se s úlevou rozběhly k chatrči na kraji lesa.

(**2**) Ve dveřích stanula ženská postava. Prcek strnul zděšením. Tuhle osobu přece zná. „Vy jste nás začarovala!" vykřikl. „Šli jsme za váma a najednou jsme byli jinde!"

„Já čarovat neumím," zasmála se babka.

„Určitě jo! Řekni, Kriso, jak to bylo s tim kamenem," naléhal Prcek.

„Jedna holka," vysvětlovala jeho parťačka neochotně, „po vás včera hodila kámen. Prolít skrz vás."

„Říkáte, že se vám dějí divné věci? Tak to jste se jistě dotkli kamene z Oblázkové hory! Ale to je vlastně nesmysl, vždyť se ho dotkla ta holka, a ne vy," mrkla na ně šibalsky žena.

Prcek se opatrně zeptal: „A co kdybysme se ho dotkli?"

„Tak by se vám začalo plnit to, co jste si nejvíc přáli," odvětila žena.

„Ale my jsme si nic nepřáli!"

„Stačí, že má člověk nějaké přání v hloubi duše. Ale děti," zvážněla stařena, „jestli vám mám pomoct, nesmíte přede mnou nic tajit. Tak jak to bylo doopravdy?"

(*B. Dočkalová, Tajemství Oblázkové hory, upraveno*)

TEXT 2

Slovesa typu A mají předponu *za-*, která u těchto sloves vyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, např. pes krátce *zavrtěl* ocasem × pes delší dobu *vrtěl* ocasem.

U **sloves typu B** předpona *za-* nevyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, ale má jiný význam, např. místnost *se zalidnila* (předpona *za-* má zde význam *zaplnit nějaký prostor*).

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

		A	N
19.1	Na příkaz kluků z Gangu schovala Krisa revolver pod strom.	☐	☐
19.2	Kámen z Oblázkové hory plní pouze ta přání, která jsou vyslovena v duchu.	☐	☐
19.3	Krisa s Prckem se během plížení za starou ženou tak unavili, až oba omdleli.	☐	☐
19.4	Od chvíle, kdy Krisa ukryla revolver, do chvíle, kdy se Krisa s Prckem začali plížit za stařenou, uplynulo více než 24 hodin.	☐	☐

1 bod

20 Které z následujících tvrzení o druhé části TEXTU 1 je pravdivé?

A) V této části hovoří přímou řečí celkem tři osoby, z nichž jedna je Krisa.

B) V této části hovoří přímou řečí celkem tři osoby, mezi něž ale nepatří Krisa.

C) V této části hovoří přímou řečí celkem čtyři osoby, z nichž jedna je Krisa.

D) V této části hovoří přímou řečí celkem čtyři osoby, mezi něž ale nepatří Krisa.

1 bod

21 Které z následujících tvrzení o slovesech zapsaných v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Slovesa posuzujte ve významu, v němž jsou užita v TEXTU 1.)

A) Pouze *zasyčela* je sloveso typu A.
B) Pouze *zahrabala* je sloveso typu A.
C) Jak *zahrabala*, tak *zasyčela* jsou slovesa typu A.
D) Ani *zahrabala*, ani *zasyčela* nejsou slovesa typu A.

1 bod

22 Tvrzení: Slova *tady* a *tu* mají někdy stejný význam, *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení bylo pravdivé?

A) např. v úseku tučně vyznačeném v TEXTU 1
B) např. ve větném celku *Čekám tady na vás – budu tu až do večera*
C) např. v úseku tučně vyznačeném v TEXTU 1 a ve větném celku *Čekám tady na vás – budu tu až do večera*
D) nikoli však ve větném celku *Čekám tady na vás – budu tu až do večera* a v úseku tučně vyznačeném v TEXTU 1

1 bod

23 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

A) Pouze slovo *šlohnul* je v textu citově zabarvené.
B) Pouze slovo *nesmysl* je v textu citově zabarvené.
C) Jak slovo *šlohnul*, tak slovo *nesmysl* jsou v textu citově zabarvené.
D) Ani slovo *šlohnul*, ani slovo *nesmysl* nejsou v textu citově zabarvené.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Z přízemí se v noci ozíval jakýsi tajemný hlas.

Věta č. 2: Na chatě jsem si konečně mohla nabít svůj mobil.

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

A) Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
B) Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
C) Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
D) Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Nekorunovaným králem stolních her procvičujících paměť a soustředění je pexeso. Za jeho autora je považován Zdeněk Princ. Tento výtvarník zprvu vymyslel *Obrázkovou mozaiku*, která se hrála se sadou čítající celkem 64 obrázkových kartiček (každý obrázek byl v sadě obsažen dvakrát). Jeho nápad **nakladatelům** hned učaroval, trvali ***** na tom, že se hra musí jmenovat atraktivněji.

V Československé televizi se tehdy vysílala soutěžní hra *Pekelně se soustřeď* a právě z počátků slov jejího názvu vzniklo slovo *pexeso*. První pexeso bylo vydáno v roce 1965 v nákladu 10 tisíc kusů a obsahovalo 32 párů kartiček s obrázky slavného náčelníka Vinnetoua a dalších hrdinů z filmu *Poklad na Stříbrném jezeře*. Tento filmový snímek z roku 1962 se promítal ve více než šedesáti **státech** a okouzlil malé i velké diváky. Není ***** divu, že pexeso na jeho motivy bylo vmžiku vyprodané. Záhy následovala další pexesa, například s postavičkami z večerníčků.

Dnes existuje nepřeberné množství verzí této hry. Oblíbená jsou třeba pexesa, kde hráči místo shodných obrázků hledají tematické dvojice, například přiřazují fotbalistu k jeho týmu nebo písničku k notám. Mezi nejzajímavější se řadí krychličky obsahující různé chrasticí náplně – hráč musí najít druhou část páru jen podle zvuku.

(*magazin.aktualne.cz; plzen.rozhlas.cz, upraveno*)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
25.1	Název soutěžní hry *Pekelně se soustřeď* je starší než slovo *pexeso*.	☐	☐
25.2	Hra *Obrázková mozaika*, jejímž autorem je Zdeněk Princ, obsahovala dvakrát víc kartiček než první pexeso.	☐	☐
25.3	Na kartičkách prvního vydaného pexesa byly obrázky hrdinů z filmu *Poklad na Stříbrném jezeře*, a to včetně Vinnetoua.	☐	☐
25.4	Pexesa, v nichž se hledají dvojice skládající se z fotbalisty a jeho týmu, jsou oblíbenější než pexesa, v nichž se hledají shodné obrázky.	☐	☐

1 bod

26 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) ve výchozím textu patří jedno slovo. Která dvě slova je nejvhodnější na tato místa doplnit?

(Po doplnění slov musí být výchozí text smysluplný a gramaticky správný.)

A) však – tedy
B) však – přesto
C) nejenom – tedy
D) nejenom – přesto

1 bod

27 Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

(Příklad: Ve větě *Psal o třem lidech* má být místo chybně užitého tvaru *třem* tvar *třech*.)

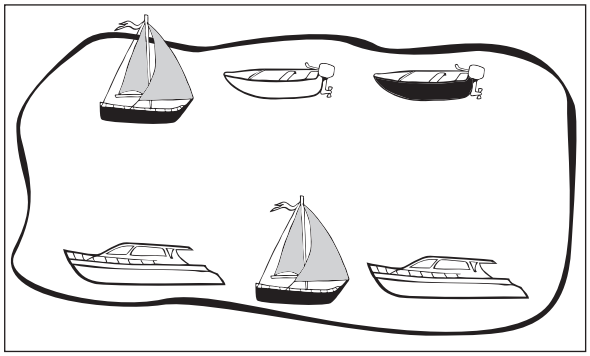
A) Jak tvar *nakladatelům*, tak tvar *státech* jsou v textu užity chybně.
B) Jak tvar *nakladatelům*, tak tvar *státech* jsou v textu užity správně.
C) Tvar *nakladatelům* je v textu užit správně, místo chybně užitého tvaru *státech* má být *států*.
D) Místo chybně užitého tvaru *nakladatelům* má být *nakladatelů*, tvar *státech* je v textu užit správně.

max. 4 body

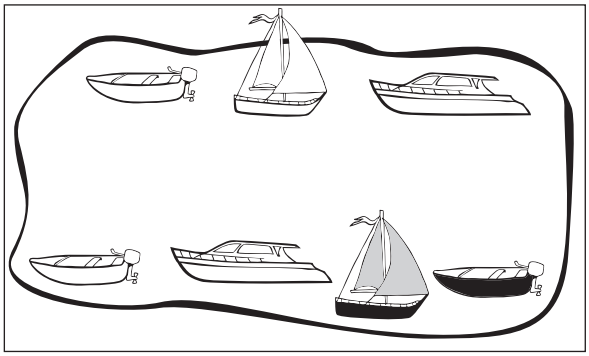
28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

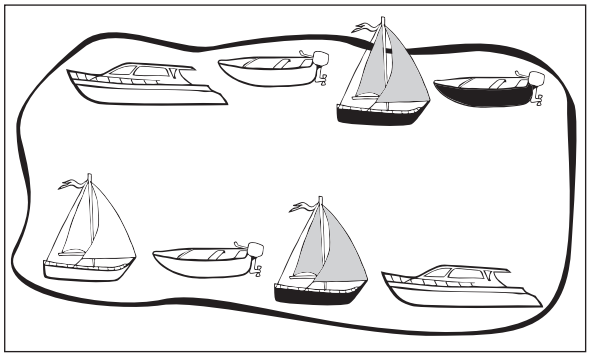
28.1

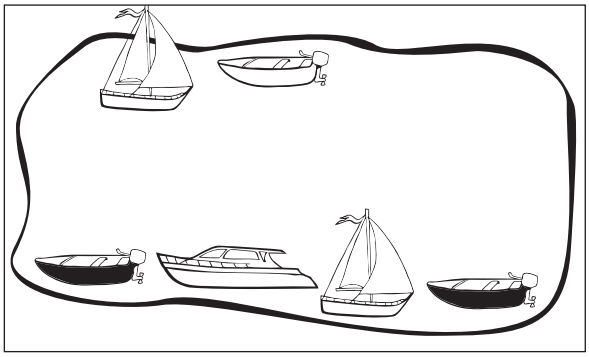
28.2

28.3

28.4

A) U jižního břehu kotví sudý počet lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou více než čtyři motorové. U severního břehu nekotví žádná jachta.

B) Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví více lodí než u břehu severního. U severního břehu kotví lichý počet bílých lodí.

C) U severního břehu kotví více motorových lodí než jedna. Na celém jezeře je lichý počet tmavých lodí. Jak u severního břehu, tak u jižního břehu kotví jedna jachta.

D) Na celém jezeře je sudý počet lodí. Počet tmavých lodí, které kotví u jižního břehu, je shodný s počtem bílých lodí kotvících u severního břehu. U severního břehu kotví více motorových lodí než jedna.

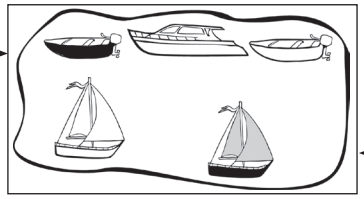
E) Počet plachetnic, které kotví u jižního břehu, je shodný s počtem plachetnic kotvících u severního břehu. Na celém jezeře je sudý počet motorových lodí. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví u jiného břehu.

F) Počet člunů, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem jachet kotvících u břehu jižního. Více než polovina ze všech motorových lodí na jezeře kotví u jižního břehu. U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí.

Vysvětlivky:

Na níže uvedeném obrázku je jezero, na kterém se nachází celkem pět lodí:
tři jsou motorové, dvě jsou plachetnice bez motoru.

U severního břehu kotví dva čluny (jeden tmavý, druhý bílý), mezi nimi je bílá jachta.

U jižního břehu kotví dvě plachetnice (jedna bílá, druhá tmavá).

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

JEDNOTNÁ PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKA 2024

KLÍČ SPRÁVNÝCH ŘEŠENÍ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5 C

KÓD TESTU: C5PCD24C0T03

Počet úloh: **28** (z toho 22 uzavřených a 6 otevřených)

Úloha	Správné řešení	Body
1	B	**1**
2	C	**1**
3	D	**1**
4		**max. 2 body**
4.1	podmět: **turisté**; přísudek: **budou kupovat**	1 b.
4.2	podmět: **spánek** (**a**) **strava**; přísudek: **chybí**	1 b.
	ZSD musí být správně rozdělena na podmětovou a přísudkovou část a zapsána pravopisně správně.	
5		**max. 2 body**
5.1	ANO	4 podúlohy 2 b.
5.2	NE	3 podúlohy 1 b.
5.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
5.4	NE	
6		**max. 3 body**
6.1	D	1 b.
6.2	C	1 b.
6.3	B	1 b.
7		**max. 2 body**
7.1	např. Kamarádka mi doporučila, **abych změnila účes**.	1 b.
7.2	např. Musím to dodělat **před setměním**.	1 b.
8		**max. 2 body**
8.1	NE	4 podúlohy 2 b.
8.2	ANO	3 podúlohy 1 b.
8.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
8.4	NE	
9	krásy: **2.** pád, číslo **jednotné** eleganci: **3.** pád, číslo **jednotné** labutě: **4.** pád, číslo **množné**	**max. 3 body** 1 b. 1 b. 1 b.
10	C	**1**
11	B	**1**
12		**max. 2 body**
12.1	NE	4 podúlohy 2 b.
12.2	NE	3 podúlohy 1 b.
12.3	ANO	2 a méně podúloh 0 b.
12.4	NE	
13	např. **Navštívíme také divadelní sál.** Věta musí obsahovat bezchybně zapsané slovo *sál* a musí splňovat tyto podmínky: **a)** výraz *sál* je jiným SD než ve VT; **b)** věta obsahuje přísudek; **c)** věta je gramaticky správná; **d)** věta je smysluplná; **e)** věta je pravopisně správná; **f)** věta obsahuje 4 slova. Věta, která splňovala podmínky **a)**–**c)**, ale obsahovala 1 chybu (např. pravopisnou), byla hodnocena 1 bodem. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	**max. 2 body** 0 chyb 2 b. 1 chyba 1 b. 2 a více chyb 0 b.

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

14	C	**1**
15	D	**1**
16		**3**
První část	B	
Druhá část	A	
Třetí část	F	
Čtvrtá část	D	
Pátá část	C	
Šestá část	E	
	Body lze získat pouze v případě, že všechny části textu jsou seřazeny správně. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	
17	**břeh, květák, povrch** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **břeh**, **kanál** → 0 bodů (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 3 body** 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.
18	**nalákaly, kamenité, objevování, extrémně** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **nalákaly**, **týdení**, **extrémně** → 1 bod (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 4 body** 0 chyb 4 b. 1 chyba 3 b. 2 chyby 2 b. 3 chyby 1 b. 4 a více chyb 0 b.
19		**max. 2 body** 4 podúlohy 2 b. 3 podúlohy 1 b. 2 a méně podúloh 0 b.
19.1	NE	
19.2	NE	
19.3	NE	
19.4	ANO	
20	A	**1**
21	A	**1**
22	B	**1**
23	A	**1**
24	D	**1**
25		**max. 2 body** 4 podúlohy 2 b. 3 podúlohy 1 b. 2 a méně podúloh 0 b.
25.1	ANO	
25.2	NE	
25.3	ANO	
25.4	NE	
26	A	**1**
27	B	**1**
28		**max. 4 body**
28.1	D	1 b.
28.2	B	1 b.
28.3	C	1 b.
28.4	F	1 b.
CELKEM		**50 bodů**

Vzhledem k vysoké variabilitě možných žákovských odpovědí na otevřené úlohy neobsahuje tento klíč všechny akceptovatelné odpovědi.

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV), 2024

Konal(a) zkoušku ☐ Vyloučen(a) ☐ Nepřítomen(na) či nedokončil(a) ☐

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5C – 1. NÁHRADNÍ TERMÍN

Jméno a příjmení _____

DIDAKTICKÝ TEST – STRANA 1–2

	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐

4

4.1

podmět:
přísudek:

4.2

podmět:
přísudek:

5	A	N
5.1	☐	☐
5.2	☐	☐
5.3	☐	☐
5.4	☐	☐

6	A	B	C	D	E
6.1	☐	☐	☐	☐	☐
6.2	☐	☐	☐	☐	☐
6.3	☐	☐	☐	☐	☐

7

7.1 Kamarádka mi doporučila, _____ _____.

7.2 Musím to dodělat _____ _____.

8	A	N
8.1	☐	☐
8.2	☐	☐
8.3	☐	☐
8.4	☐	☐

9

	pád	číslo
krásy		
eleganci		
labutě		

	A	B	C	D
10	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐

12	A	N
12.1		
12.2		
12.3		
12.4		

13

	A	B	C	D
14				
15				

16	A	B	C	D	E	F
První část						
Druhá část						
Třetí část						
Čtvrtá část						
Pátá část						
Šestá část						

17

18

19	A	N
19.1		
19.2		
19.3		
19.4		

	A	B	C	D
20				
21				
22				
23				
24				

25	A	N
25.1		
25.2		
25.3		
25.4		

	A	B	C	D
26				
27				

28	A	B	C	D	E	F
28.1						
28.2						
28.3						
28.4						